

Capitolul I. Aspecte generale privind controlul instanțelor asupra executării silite

Secțiunea 1. Executarea silită și necesitatea efectuării ei

§ 1 – Noțiunea de executare silită

1. Procesul civil cunoaște două faze, **judecata** și **executarea silită**. În faza judecătii, instanța judecătorească este chemată să stabilească dreptul reclamantului și obligația pârâtului, pronunțând o hotărâre care constituie titlu executoriu. În faza executării silite, se aduc la îndeplinire drepturile recunoscute prin hotărâri judecătorești și alte titluri executorii.

Este posibil ca un proces civil să nu parcurgă ambele faze. Astfel, după pronunțarea unei hotărâri prin care se recunoaște dreptul reclamantului și pârâtul este obligat la îndeplinirea unei prestații care să asigure restabilirea dreptului încălcat, achiesând la hotărâre, pârâtul execută de bunăvoie dispozițiile acesteia, ceea ce înseamnă că nu mai este necesară declanșarea procedurii de executare silită, după cum poate fi vorba de un titlu executoriu, altul decât hotărârea judecătorească, ce este pus direct în aplicare, situație în care între părți nu se mai desfășoară o judecată pentru stabilirea drepturilor și obligațiilor părților.

2. **Executarea silită** a fost definită ca fiind „totalitatea normelor care reglementează căile și mijloacele prin care, cu concursul organelor de executare, creditorul își realizează drepturile statomcitate în titlul executoriu obținut, prin constrângerea patrimonială a debitorului său”¹. Într-un alt loc, s-a arătat: „executarea silită – sau urmărirea silită – este o procedură prin mijlocirea căreia titularul unui drept (subiectiv) recunoscut printr-un titlu executoriu, constrânge, cu ajutorul organelor de stat competente, pe acel care îi încălcase dreptul să execute prestația specificată

---

¹ G. Porumb, Teoria generală a executării silite și unele proceduri speciale, Ed. Științifică, București, 1964, p. 16.

în titlu, asigurându-se, în felul acesta, respectarea dreptului și restabilirea ordinii de drept încălcate”¹.

Într-o altă lucrare, subliniindu-se integrarea executării silită în cadrul acțiunii civile, s-a menționat: „acțiunea civilă cuprinde, printre mijloacele procesuale organizate de lege pentru protecția dreptului subiectiv civil și executarea silită, iar dreptul la acțiune, adică posibilitatea de a recurge, la nevoie, la forța de constrângere a statului, implică și dreptul de a obține executarea silită, deoarece altfel ar fi incomplet și lipsit de eficiență”², astfel că „(...) executarea silită este definită ca fiind procedura prin mijlocirea căreia titularul unui drept subiectiv civil recunoscut printr-un titlu executoriu constrânge, cu ajutorul organelor de stat competente, pe acela care îi încălcăse dreptul, să execute prestația specificată în titlu, asigurându-se, în felul acesta, respectarea dreptului și restabilirea ordinii de drept încălcate”³.

În literatura juridică s-a pus problema dacă executarea silită constituie o activitate jurisdicțională sau o activitate administrativă⁴. Combătându-se punctul de vedere potrivit căruia activitatea de executare silită ar trebui să fie considerată o activitate administrativă, s-au adus următoarele argumente: a) activitatea instanței de judecată continuă în faza de executare, controlând organele de executare silită (indiferent că este vorba de organele de executare ale instanței sau de alte organe de executare – organele de executare a creanțelor fiscale prevăzute de dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 92/2003, republicată, privind Codul de procedură fiscală⁵ sau executorii bancari, a căror activitate este reglementată de dispozițiile art. 418 alin. (2) din O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adevcarea capitalului,⁶ și ale Statutului Cor-

---

¹ I. Stoenescu, Noțiuni generale despre executarea silită, în I. Stoenescu, A. Hilsenrad, S. Zilberstein, *Tratat teoretic și practic de procedură a executării silite*, Ed. Academiei, București, 1966, p. 21. În același sens, a se vedea G. Boroî, *Despre executarea silită*, în G. Boroî, D. Rădescu, *Codul de procedură civilă comentat și adnotat*, Ed. All, București, 1994, p. 637.

² V.M. Ciobanu, *Drept procesual civil*, Universitatea din București, vol. II, 1988, p. 107. În același sens, a se vedea G. Porumb, op. cit., p. 21-23.

³ V.M. Ciobanu, op. cit., p. 108.

⁴ A se vedea I. Stoenescu, op. cit., p. 24-26; G. Boroî, op. cit., p. 638; S. Zilberstein, V.M. Ciobanu, *Drept procesual civil. Executarea silită*, Ed. Lumina Lex, București, vol. I, 1996, p. 18-20.

⁵ Aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 174/2004 (M. Of. nr. 465 din 25 mai 2004), rectificată în M. Of. nr. 974 din 2 noiembrie 2005, republicată în M. Of. nr. 513 din 31 iulie 2007, dându-se textelor o nouă numerotare.

⁶ Publicată în M. Of. nr. 1027 din 27 decembrie 2006, aprobată – cu modificări și completări – prin Legea nr. 227/2007 (M. Of. nr. 480 din 18 iulie 2007).

pului executorilor bancari¹) și menținând un echilibru între interesele părților; b) au existat proceduri de executare (vânzarea imobiliară, poprirea, urmărirea generală de venituri și urmărirea fructelor prinse de rădăcini) care se realizau de către instanță în cadrul unui proces civil public și contradictoriu² și c) activitatea executorului judecătoresc – care până la intrarea în vigoare a Legii nr. 188/2000³ făcea parte din personalul auxiliar al instanței – este desfășurată din ordinul și sub controlul strict al instanței de executare.

Ca urmare, în literatura juridică mai veche s-a susținut că ne aflăm în fața unui „proces de execuție”⁴ și că „execuția silită stabilește un raport juridic între creditor și debitor, asemănător celui dedus înaintea instanțelor judecătorești, cu deosebirea că nu se evidențiază decât atunci când debitorul opune rezistență juridică”⁵.

§ 2 – Formele executării silite

3. În Codul de procedură civilă⁶ sunt prevăzute două **modalități de executare silită**: executarea silită directă și executarea silită indirectă.

---

¹ Aprobat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 2628/C/1999 (M. Of. nr. 565 din 19 noiembrie 1999).

² Aceste argumente au fost formulate anterior modificării și completării Codul de procedură civilă prin O.U.G. nr. 138/2000, când existau proceduri de executare silită ce se realizau în mod direct de către instanța de executare.

³ Legea privind executorii judecătorești, publicată în M. Of. nr. 559 din 10 noiembrie 2000, republicată în M. Of. nr. 738 din 20 octombrie 2011.

⁴ E. Herovanu, Teoria execuțiunii silite, Ed. Ciofleac, București, 1942, p. 7 și urm.

⁵ C.E. Sion, Execuția imobiliară, Tipografia Nouă Chiriac, Vaslui, 1935, p. 7.

⁶ Codul de procedură civilă a fost decretat la 9 septembrie 1865, promulgat la 11 septembrie 1865 și pus în aplicare la 1 decembrie 1865.

El s-a aplicat inițial numai pe teritoriul vechilor principate, iar după 1918 s-a extins pe întregul teritoriu al țării, prin Decretul nr. 3406/1938 și Legile nr. 389/1943 și nr. 260/1945.

Acest cod a suferit numeroase modificări, cele mai importante prin Decretul nr. 1228/1900, prin trei legi de accelerare a judecății: din 19 mai 1925, 11 iulie 1929 și 23 iunie 1943, prin Legea nr. 59/1993 (M. Of. nr. 177 din 26 iulie 1993), prin O.U.G. nr. 138/2000 (M. Of. nr. 479 din 2 octombrie 2000), prin O.U.G. nr. 59/2001 (M. Of. nr. 217 din 27 aprilie 2001), prin O.U.G. nr. 58/2003 (M. Of. nr. 460 din 28 iunie 2003) și prin Legea nr. 195/2004 (M. Of. nr. 470 din 26 mai 2004). Prin Legea nr. 219/2005 (M. Of. nr. 609 din 14 iulie 2005), a fost aprobată cu modificări O.U.G. nr. 138/2000 și a fost abrogată O.U.G. nr. 59/2001. De asemenea, importante modificări au fost aduse recent prin Legea nr. 71/2011 – pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011). În materia executării silite a suferit modificări și completări substanțiale prin Legea nr. 459/2006 (M. Of. nr. 994 din 13 decembrie 2006) și prin Legea nr. 202/2010 (M. Of. nr. 714 din 26 octombrie 2010). Ori de câte ori pe parcursul lucrării se va face referire la Codul de procedură

Executarea silită este directă, în cazul în care creditorul urmărește să obțină realizarea în natură a prestației care formează obiectul obligației debitorului. Prin executarea silită directă se aduc la îndeplinire **obligații de a face** ale debitorului: predarea unor bunuri (art. 572-580¹ C. proc. civ.), efectuarea altor prestații în folosul creditorului (art. 580²-580³ C. proc. civ., cu referire la dispozițiile art. 1073, art. 1077 C. civ.) sau desființarea lucrărilor realizate în disprețul unei obligații de a nu face (art. 580⁴ C. proc. civ., cu referire la dispozițiile art. 1073, art. 1076 C. civ.). La rândul său, executarea silită directă poate fi mobilă, atunci când obiectul obligației îl reprezintă predarea unui bun mobil, și imobilă, atunci când este vorba de predarea posesiei unui bun imobil.

Executarea silită este indirectă, în cazul în care creditorul care are de realizat o creanță bănească urmărește să-și îndeustuleze creanța din sumele obținute prin valorificarea bunurilor debitorului ori a celor pe care debitorul le are de primit de la terțe persoane. Formele de executare silită indirectă reglementate de Codul de procedură civilă sunt următoarele: urmărirea silită mobilă (art. 411-449), poprirea (art. 452-461), urmărirea fructelor prinse de rădăcini (art. 463-470) și urmărirea silită imobilă (art. 488-523).

4. Punându-se problema intervertirii executării directe în executare indirectă, în literatura juridică¹ s-a stabilit că, în situația în care se pune în executare o hotărâre cu **condamnare alternativă**, iar executarea condamnării principale (predarea unui bun sau îndeplinirea unei alte obligații de a face) nu mai este posibilă, creditorul poate cere executarea indirectă a sumei de bani stabilite de către instanță ca fiind contravaloarea prestației principale, imediat ce organul de executare constată imposibilitatea realizării obligației principale. În același sens, în practica judiciară s-a arătat: „este cunoscut că, în cazul unei hotărâri cu condamnare alternativă, creditorul nu are opțiune între executarea directă și indirectă, ci trebuie să execute în natură hotărârea, intervertirea acesteia în executare prin echivalent fiind admisibilă numai în ipoteza imposibilității de executare în natură. Așa fiind, nu pot fi sechestrate alte bunuri ale debitorului în vederea valorificării. Iar, pe de altă parte, dacă creditorul refuză să primească bunul determinat prin titlul executoriu, calea debitorului de a se libera nu este contestația la executare, ci procedura

---

civilă, fără a se face vreo precizare, se are în vedere actul normativ cu toate modificările prezentate la alineatul precedent.

¹ A se vedea G. Boroș, op. cit., p. 639; S. Zilberstein, V.M. Ciobanu, op. cit., p. 45, precum și literatura și practica judiciară citate în acest loc.

ofertei reale”¹. Se cuvine a se face completarea că prin intermediul contestației la executare se poate solicita a se desființa executarea pornită împotriva debitorului, pe motiv că a îndeplinit obligația stabilită în titlul executoriu, prin intermediul ofertei reale urmată de consemnațiune. Mai mult, considerăm că validarea plății prin consemnațiune poate fi realizată în cadrul judecății contestației la executare.

Atunci când hotărârea ce se execută este cu o singură condamnare, iar executarea în natură a prestației stabilite nu mai este posibilă, este necesar ca, pe calea revizuirii (conform art. 322 pct. 3 C. proc. civ.) ori a unui nou proces, având ca obiect o acțiune în daune, creditorul să obțină un nou titlu executoriu în baza căruia să declanșeze procedura de urmărire.

§ 3 – Rolul instanțelor judecătorești în desfășurarea executării silite

5. Dintre organele de stat care participă la procedura de executare silită, **instanțele judecătorești** îndeplinesc un rol deosebit, având o competență ce include diverse atribuții. Activitatea instanței judecătorești în cadrul procedurii de executare silită se poate distinge pe trei direcții: a) soluționarea cererii de repunere în termenul de prescripție a dreptului de a cere executarea silită;² b) ordonarea unor măsuri de executare

---

¹ C.A. Iași, s. civ., dec. nr. 686/2000, în Jurisprudența Curții de Apel Iași în materie civilă pe anul 2000, Ed. Lumina Lex, București, 2001, p. 268, nr. 178.

² Până la modificarea și completarea Codului de procedură civilă prin Legea nr. 459/2006, instanțele judecătorești mai îndeplineau o activitate, și anume încuviințarea punerii în executare silită a hotărârilor și a altor titluri executorii.

Anterior modificării și completării Codul de procedură civilă prin O.U.G. nr. 138/2000, în conformitate cu dispozițiile art. 373, cererea de executare se făcea la prima instanță dacă hotărârea era definitivă și irevocabilă; în situația în care hotărârea a cărei executare se solicita nu era definitivă și irevocabilă, cererea se adresa instanței care a pronunțat ultima hotărâre asupra fondului. Este cazul unei decizii pronunțate în apel împotriva căreia s-a declarat recurs; potrivit dispozițiilor art. 300 alin. (1) C. proc. civ., recursul este suspensiv de executare numai în cauzele privitoare la strămutarea de hotare, desființarea de construcții, plantații sau a oricărui lucrări având o așezare fixă, precum și în cazurile anume prevăzute de lege. Hotărârile pronunțate în alte cazuri decât cele menționate de alin. (1) al art. 300 C. proc. civ. sunt susceptibile de executare silită, deși împotriva lor este deschisă calea de atac a recursului.

Primind cererea de executare silită, instanța care a pronunțat ultima hotărâre asupra fondului o trimitea împreună cu hotărârea, pentru investire și executare, la prima instanță. Legiuitorul a stabilit această competență, întrucât instanța care a pronunțat ultima hotărâre asupra fondului avea posibilitatea de a verifica situația dosarului și a certifica autenticitatea hotărârii de fond ce urma a fi pusă în executare, aspecte ce

silită; și c) rezolvarea unor probleme litigioase ivite în cursul executării silite¹.

Potrivit dispozițiilor art. 373 alin. (1) C. proc. civ., în redactarea rezultată în urma modificării și completării codului prin Legea nr. 202/2010, „Dacă prin lege nu se dispune altfel, hotărârile judecătorești și celelalte titluri executorii se execută de executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel în care urmează să se efectueze executarea ori, în cazul urmăririi bunurilor, de către executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel în care se află acestea. Dacă bunurile urmăribile, mobile sau imobile, se află în circumscripțiile mai multor curți de apel, este competent oricare dintre executorii judecătorești care funcționează pe lângă una dintre acestea”.

6. Potrivit dispozițiilor alin. (2) al art. 373 C. proc. civ., *„Instanța de executare este judecătoria în circumscripția căreia se va face executarea, în afara cazurilor în care legea dispune altfel”* (s.n.). Astfel, este stabilită competența instanțelor în aducerea la îndeplinire a dispozițiilor conținute în titluri executorii.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (3) C. proc. civ., în redactarea rezultată în urma modificării și completării codului prin Legea nr. 202/2010, „Instanța de executare soluționează cererile de încuviințare a executării silite, judecă contestațiile la executare, precum și orice alte incidente apărute în cursul executării silite, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe sau organe”.

7. În conformitate cu prevederile art. 373¹ C. proc. civ. în varianta ce a existat în urma modificării și completării codului prin Legea nr. 459/2006, **„(1) Cererea de executare silită** se depune la executorul judecătoresc, dacă legea nu prevede altfel.

---

depășesc activitatea primei instanțe, atâta timp cât hotărârea nu a devenit irevocabilă și nu s-a restituit dosarul spre conservare.

Prima instanță, primind cererea de executare silită, fie direct de la creditor, fie înaintată de către instanța care a pronunțat ultima hotărâre asupra fondului, o trimitea executorului judecătoresc, însoțită de o adresă de executare.

¹ Anterior modificării și completării Codul de procedură civilă prin O.U.G. nr. 138/2000, activitatea instanței în cursul executării silite se materializa și în desfășurarea unor proceduri de executare silită.

În unele proceduri de executare, cum sunt vânzarea imobiliară, poprirea, urmărirea generală de venituri și urmărirea fructelor prinse de rădăcini, existau etape care se realizau de către instanță în mod direct. Astfel, în cazul urmăririi silite imobiliare, instanța efectua vânzarea silită, emitea ordonanța de adjudecare și distribuia prețul obținut în urma vânzării imobilului supus executării.

(2) Executorul judecătoresc este dator să stăruie, prin toate mijloacele admise de lege, pentru realizarea integrală și cu celeritate a obligației prevăzute în titlul executoriu și pentru respectarea dispozițiilor legii, a drepturilor părților și ale altor persoane interesate.

(3) În interesul executării, executorul judecătoresc poate cere debitorului să dea o declarație scrisă cu privire la veniturile și bunurile sale și locul unde se află acestea.

(4) În situația prevăzută de art. 371⁷ alin. (1), executorul judecătoresc este dator să pună în vedere părții să-și îndeplinească de îndată obligația de avansare a cheltuielilor de executare” (s.n.).

A fost înlăturată competența instanței de executare de a încuviința executarea silită, iar ca urmare a fost eliminată obligația executorului judecătoresc de a solicita instanței încuviințarea executării, de a înainta copia cererii creditorului și a titlului executoriu, precum și obligația de a depune la dosarul de executare al instanței câte un exemplar al fiecărui act de executare, în termen de 48 de ore de la efectuarea fiecărui act în parte.¹ Nu se mai prevedea obligația instanței de a întocmi un dosar privind executarea, prevăzându-se, în schimb, obligația executorului judecătoresc de a comunica instanței de executare copie de pe dosarul de executare, în cazul promovării unei contestații la executare.

Înlăturarea încuviințării executării silite de către instanța de executare și creșterea rolului și răspunderii executorului judecătoresc în a aprecia dacă sunt întrunite cerințele legii pentru pomirea executării silite, conferindu-i acestuia o mai mare independență în raport cu instanța de executare, a avut loc în scopul urgentării procedurii de executare silită. Procedura de încuviințare a executării silite de către instanță a fost apreciată ca fiind un obstacol pentru asigurarea celerității în activitatea de executare silită.²

8. Prevederile art. 373¹ C. proc. civ., în varianta anterioară modificării și completării Codului prin Legea nr. 459/2006, dispuneau: „(1) Cererea de executare silită se depune la executorul judecătoresc, dacă legea nu dispune altfel. Executorul judecătoresc va solicita încuviințarea executării de către instanța de executare, căreia îi va înainta, în copie, cererea creditorului urmăritor și titlul executoriu.

---

¹ A se vedea *M. Fodor*, Modificările și completările aduse Codului de procedură civilă prin Legea nr. 459/2006, în *Dreptul nr. 5/2007*, p. 33.

² *I. Leș*, Examen teoretic asupra modificărilor aduse Codului de procedură civilă prin Legea nr. 459/2006, în *C.J. nr. 1/2007*, p. 33.

(2) Instanța încuviințează executarea silită prin încheiere dată în camera de consiliu, fără citarea părților. Încheierea prin care președintele instanței admite cererea de încuviințare a executării silite nu este supusă niciunei căi de atac. Încheierea prin care se respinge cererea de încuviințare a executării silite poate fi atacată cu recurs de către creditor, în termen de 5 zile de la comunicare.

(3) După încuviințarea cererii instanța va alcătui un dosar privind executarea, la care executorul judecătoresc este obligat să depună câte un exemplar al fiecărui act de executare, în termen de 48 de ore de la efectuarea acestuia”

Rostul întocmirii acestui **dosar privind executarea**, care se păstra de instanță separat de dosarul original aflat la biroul executorului judecătoresc, era acela de a facilita controlul instanței de executare asupra actelor de executare silită, fără a împiedica pe executorul judecătoresc să continue activitatea de executare silită. Astfel, în cazul promovării unei contestații la executare, era mai lesnicioasă atașarea dosarului instanței decât solicitarea de la biroul executorului judecătoresc a dosarului de executare¹.

Dacă s-ar proceda la atașarea dosarului ținut de către executorul judecătoresc, s-ar putea ajunge la o suspendare *de facto* a executării silite, dat fiind că, în lipsa acestuia, executorul judecătoresc nu ar avea cum să mai întocmească acte de executare silită². Or, simpla intro-

---

¹ Dispoziția Codului de procedură civilă se corela cu prevederile art. 56 alin. (4) din Regulamentul de punere în aplicare a Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, aprobat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 210 din 5 februarie 2001 (M. Of. nr. 64 din 6 februarie 2001), în conformitate cu care „în condițiile legii, înscrisurile originale aflate în arhiva biroului executorului judecătoresc pot fi cercetate de un magistrat, delegat în acest scop de autoritatea judiciară competentă, iar dacă acestea sunt cercetate pentru fals, pot fi ridicate și rămân la dosarul cauzei dacă sunt declarate false, cu obligația comunicării hotărârii sau a ordonanței procurorului; în caz contrar actul se va restitui”. Din coroborarea dispozițiilor Codului de procedură civilă cu dispozițiile Regulamentului de punere în aplicare a Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, se reține concluzia că dosarul de executare original trebuie să se afle, în permanență, la sediul biroului executorului judecătoresc, iar orice dispoziție a instanței de executare de a-i fi înaintat este contrară legii. Singura excepție o constituie ridicarea de înscrisuri, efectuată de către organele judiciare penale în condițiile Codului de procedură penală, în cazul în care înscrisurile ridicate (și nu dosarul de executare în întregul său) sunt cercetate pentru fals.

² Pentru o practică nelegală, a se vedea Jud. Pașcani, dosar nr. 21/E/2003, unde dosarul executorului judecătoresc a fost atașat la dosarul ținut de judecătorie și înaintat tribunalului pentru soluționarea apelului contra încheierii de încuviințare a executării silite; cererile repetate ale creditorului formulate în fața instanțelor de apel și de recurs, de restituire a dosarului original către executorul judecătoresc, în mod nelegal au fost respinse prin încheierile pronunțate de Tribunalul Iași în dosarul nr. 2443/2003

ducere a unei contestații la executare nu suspendă procedura executării silite.

Ca urmare a pronunțării deciziei nr. 458/2009 a Curții Constituționale¹, a fost adoptată O.U.G. nr. 42/2009 privind modificarea Codului de procedură civilă,² iar art. 373¹ C. proc. civ., i s-a dat următoarea redacție: „(1) Cererea de executare silită, însoțită de titlul executoriu, se depune la executorul judecătoresc, dacă legea nu prevede altfel. Acesta, de îndată, va solicita instanței de executare încuviințarea executării silite, înaintându-i în copie cererea de executare și titlul respectiv.

(2) Asupra cererii de încuviințare, președintele instanței de executare se pronunță prin încheiere dată în camera de consiliu, fără citarea părților. Încheierea de încuviințare a cererii de executare silită nu este supusă niciunei căi de atac. Încheierea prin care se respinge cererea de încuviințare a executării silite poate fi atacată cu recurs numai de către creditor, în termen de 5 zile de la comunicare.

(3) După încuviințarea cererii potrivit alin. (2), la instanța de executare se va alcătui un dosar privind executarea, la care executorul judecătoresc este obligat să depună câte un exemplar al fiecărui act de executare, în termen de 48 de ore de la efectuarea acestuia.

(4) În tot cursul executării, executorul judecătoresc este obligat să aibă rol activ, stăruind, prin toate mijloacele admise de lege, pentru realizarea integrală și cu celeritate a obligației prevăzute în titlul executoriu, cu respectarea dispozițiilor legii, a drepturilor părților și ale altor persoane interesate.

(5) Dacă socotește că este în interesul executării, executorul judecătoresc îl va putea invita pe debitor pentru a-i cere, în scris, în condițiile legii, lămuriri în legătură cu veniturile și bunurile sale asupra cărora se poate efectua executarea, cu arătarea locului unde se află acestea, precum și pentru a-l determina să execute de bunăvoie obligația sa, arătându-i consecințele la care s-ar expune în cazul executării silite.

(6) Refuzul nejustificat al debitorului de a se prezenta ori de a da lămuririle necesare, precum și darea de informații incomplete ori eronate atrag răspunderea acestuia pentru toate prejudiciile cauzate, precum și

---

și de Curtea de Apel Iași în dosarul nr. 4563/2003. A se vedea, de asemenea, Jud. Pașcani, dosar nr. 7167/2002, unde dosarul original al executorului judecătoresc a fost atașat la dosarul de contestație, deși la acesta se atașase dosarul constituit de judecătoria după încuviințarea executării silite.

¹ Publicată în M. Of. nr. 256 din 17 aprilie 2009.

² Publicată în M. Of. nr. 324 din 15 mai 2009.

aplicarea sancțiunii prevăzute de art. 108² alin. (2), dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei fapte prevăzute de legea penală.

(7) În situația prevăzută de art. 371⁷ alin. (1), executorul judecătoresc este dator să pună în vedere părții să își îndeplinească de îndată obligația de avansare a cheltuielilor de executare.”

Într-un comentariu critic binemeritat, ce a fost făcut la scurt timp după pronunțarea deciziei Curții Constituționale și modificarea Codului de procedură civilă prin O.U.G. nr. 42/2009, s-a arătat: „Nu este mai puțin adevărat că oricât de aberantă, absurdă, greșită, irațională și ajuridică este decizia Curții Constituționale nr. 458/2009, aceasta *există*, din nefericire.¹

În mod pertinent, s-a arătat: „Cu privire la motivele invocate de Curtea Constituțională menționăm că, pe de o parte, Curtea Constituțională, în mod evident, poate provoca unele noi condamnări ale Statului Român de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, iar, pe de altă parte, a interpretat prevederile legale constituționale și practica Curții Europene a Drepturilor Omului într-un mod cu totul greșit, fapt ce reiese chiar din motivarea uneori lipsită de logică juridică a deciziei nr. 458/2009.

Deși, așa cum se arată în expunerea de motive a Legii nr. 459/2006, la momentul respectiv, legislativul a considerat că se impune o accelerare a procedurii executării silite, deoarece din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a rezultat cu claritate că legislația Statului Român permite o tergiversare îndelungată a procedurii executării silite. Totuși Curtea Constituțională și după aceea – *nolens volens* – Guvernul României au considerat că debitorul ar trebui să beneficieze de încă o modalitate de apărare în cursul executării silite.

Or, întrebarea care se pune într-o astfel de situație este una foarte importantă: oare instituția suspendării provizorii pe calea ordonanței președințiale, instituția suspendării executării silite în cadrul contestației la executare și contestația la executare, căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate la judecarea ultimelor două proceduri, precum și instituția întoarcerii executării silite nu ar asigura debitorului dreptul la un proces echitabil, sau chiar drepturi „mai echitabile” acestuia?

Întrebarea următoare care poate fi pusă este: oare posibilitatea debitorului de a formula – odată cu judecarea contestației la executare și a cererii de suspendare – o excepție de neconstituționalitate a dispozițiilor aplicabile procedurii executării silite cu scopul evident de a suspenda

---

¹ I. Moldovan-Horváth, Încuviințarea executării silite în lumina noilor modificări aduse art. 373¹ din Codul de procedură civilă, în Dreptul, nr. 11/2009, p. 144.

chiar judecarea contestației la executare și a cererii de suspendare a executării silite în vederea menținerii suspendării provizorii dispuse pe calea ordonanței președințiale nu îl plasează pe acest debitor într-o situație mai favorabilă decât în cea care se află creditorul care nu poate trece la executarea titlului său executoriu din cauza suspendărilor provizorii de care acesta află – de cele mai multe ori – numai odată cu comunicarea ordonanței de suspendare provizorie a executării silite?

Considerăm că o analiză a practicii instanțelor de judecată în această materie ar fi dus la o soluție cu totul diferită, întrucât practicienii pot observa cu ușurință situația defavorizată a creditorului în cadrul acestei proceduri.

Mai mult, referitor la statuarea Curții Constituționale cu privire la necesitatea controlului instanțelor judecătorești asupra executării silite, se impune a fi observat și că o astfel de procedură nu numai că îngreunează și încetinește executarea silită (deoarece instanțele de judecată stabilesc termene de judecată de 3-4 săptămâni pentru judecarea cererii de încuviințare a executării silite – iar în situația în care instanța de executare nu ar încuviința executarea, motivarea încheierii, judecarea recursului și motivarea deciziei date în recurs vor necesita aproximativ 2-4 săptămâni, în cel mai bun caz –), dar îl plasează pe executorul judecătorec și în rândul agenților procedurali în măsura în care acesta, în această fază a executării, practic are rolul numai de a trimite cererea de executare silită instanței de executare”.¹

În aceeași linie s-a mai arătat «(...) că un control suficient din partea autorității judecătorești asupra executării silite exista și înainte de modificările aduse prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 42/2009, în măsura în care există instituția contestației la executare și recursul împotriva hotărârii pronunțate în contestația la executare. Astfel se asigură un control judecătorec pe două grade de jurisdicție.

Aici trebuie să avem în vedere doar definiția și natura juridică a contestației la executare, aceasta constituind o cale de atac, cu caracter mixt, împotriva actelor de executare, putând fi exercitată de persoanele vătămate prin executare.

În motivarea deciziei nr. 458/2009, Curtea Constituțională arată – așa cum am menționat – că art. 373¹, în redactarea dată ca urmare a modificărilor aduse de Legea nr. 459/2006, „determină lipsa unui control real și eficient al instanței asupra executării silite, ceea ce are ca efect

---

¹ I. Moldovan-Horváth, op. cit., p. 140-141.

prelungirea duratei executării silite, prin litigii ulterioare născute din contestarea actelor de executare”.

Această opinie este criticabilă, deoarece practic se susține că instituția contestației la executare ar fi cea care ar cauza prelungirea executării silite. Și dacă am fi de acord cu aceste considerente, în mod evident, nu se poate susține că, în cadrul procedurii încuviințării executării silite, instanța de executare ar putea preveni apariția unor eventuale litigii care se pot naște în legătură cu actele de executare efectuate după momentul declanșării executării silite, întrucât în cadrul procedurii încuviințării executării silite instanța de executare are posibilitatea de a verifica doar condițiile de fond și de formă a cererii de încuviințare a executării silite, precum și a titlului executoriu, neavând posibilitatea de a anticipa eventuale nelegalități ulterioare.

Mai mult, debitorul nu vedem noi cum ar putea beneficia de reintroducerea acestei proceduri în măsura în care acesta nu a beneficiat niciodată și nu beneficiază în continuare de nicio cale de atac împotriva încheierii pronunțate asupra cererii de încuviințare a executării silite.

În aceste condiții, unicul drept care se naște în beneficiul debitorului, precum și singurul interes care se ocrotește prin această procedură este acela că acesta câștigă un termen de câteva săptămâni, timp în care poate proceda la sustragerea unor bunuri de sub incidența viitoarei executări.

Astfel, se poate constata că într-adevăr această procedură este în măsură să ocrotească, respectiv să garanteze unele drepturi debitorului – care de cele mai multe ori nu dorește să treacă la executarea obligațiilor sale de bunăvoie – drepturi și interese însă care, în mod evident, contravin principiilor procesului civil, din toate punctele de vedere.

Un alt aspect interesant prezentat în cadrul deciziei Curții Constituționale este acela prin care această instanță susține că eliminarea controlului judecătoresc asupra începerii executării silite nu poate constitui un răspuns la cele statuate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, adică „o componentă a arsenalului juridic adecvat și suficient” la care face referire aceasta. Mai mult, se arată că „nici analiza reglementării procedurii încuviințării executării silite, nici a hotărârilor de condamnare a statului român pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu sunt de natură să demonstreze faptul că aceasta ar fi constituit una dintre cauzele întâzierii excesive a executării hotărârilor judecătorești”.

În legătură cu aceasta, se impune a fi observat că, într-adevăr, în niciuna dintre hotărârile de condamnare a statului român nu se men-

ționează expres, drept cauză a întârzierii excesive a executării hotărârilor judecătorești, existența procedurii încuviințării executării silite.

Însă, aceste hotărâri evocă unele probleme mult mai grave, și anume că dreptul de acces la justiție, garantat de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, protejează, de asemenea, și executarea hotărârilor judecătorești definitive și obligatorii, care, într-un stat ce respectă preeminența dreptului, nu poate rămâne fără efect în detrimentul unei părți. În consecință, executarea unei hotărâri judecătorești nu poate fi împiedicată într-un mod excesiv, neputând fi anulată sau amânată o perioadă lungă de timp.

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului se mai precizează că dreptul de acces la justiție ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o hotărâre definitivă și obligatorie să rămână fără efect.

Or, întrebarea care trebuie pusă este următoarea: oare – în contextul noii reglementări, reintroduse de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 42/2009 – hotărârile judecătorești definitive sau irevocabile nu cumva vor rămâne fără efect, în măsura în care nu este de ajuns deținerea unui titlu executoriu, dar se impune creditorului de a parcurge mai multe etape până la ajungerea în situația în care acesta ar putea trece la executarea silită efectivă?

Răspunsul la întrebarea de mai sus este una evidentă. În contextul actualei reglementări legale, un titlu executoriu se poate dovedi ca fiind inefficient, până ce creditorul nu va fi supus unor dispoziții legale nejustificate, chiar din punctul de vedere al practicii constante a Curții Europene a Drepturilor Omului.

Un alt argument – cel puțin interesant – invocat în cadrul motivării deciziei Curții Constituționale este acela că, în urma eliminării procedurii încuviințării executării silite din Codul de procedură civilă, s-a creat o reglementare neunitară și contradictorie a procedurii executării silite, deoarece 50 alin. (2)¹ din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești prevede în continuare obligația executorului judecătoresc de a comunica instanței de judecată copii de pe actele de executare silită.

Cu privire la această problemă dorim să subliniem că – în mod evident – în urma modificării dispozițiilor Codului de procedură civilă referitoare la această obligație a executorului judecătoresc, aceste dispoziții

---

¹ Devenit art. 53 după republicarea Legii nr. 188/2000 în M. Of. nr. 738 din 20 octombrie 2011.

legale au suferit de o abrogare tacită, împrejurare frecvent întâlnită și în alte situații.

În concluzie, subliniem că măsura reintroducerii acestei proceduri nu este de natură să garanteze unele drepturi sau interese legitime și, totodată, produce o încetinire a procedurii executării silite».¹

Față de aceste argumente, nu putem adăuga decât că în lipsa procedurii încuviințării executării silite de către instanța de executare, pe lângă contestația la executare, controlul instanței asupra executării silite era suficient reglementat având în vedere că executarea silită se declanșează de multe ori în temeiul unei hotărâri judecătorești, că pentru majoritatea hotărârilor judecătorești și a altor înscrisuri ce constituie titluri executorii este cerută investirea cu formula executorie, dar și competența instanței de executare de a dispune ca odată cu înmânarea somației să se aplice și sechestrul în cazul în care există pericol evident de sustragere a bunurilor de la urmărire, în conformitate cu dispozițiile art. 411 alin. (2) C. proc. civ., precum și de a autoriza, prin hotărâre, intrarea în încăperile ce reprezintă domiciliul, reședința sau sediul unei persoane, precum și în orice alte locuri, în cazul altor titluri executorii decât hotărârile judecătorești, astfel cum se arată în art. 384¹ alin. (2) C. proc. civ.² Este evident că fiind sesizată cu astfel de cereri, instanța ar fi avut a verifica dacă executorul judecătoresc a pornit sau nu în mod corect executarea silită. Pentru cazul în care ar fi constatat încălcări ale legii în privința începerii executării silite, este de înțeles că le-ar fi sancționat prin respingerea cererii de aplicare a sechestrului în același timp cu comunicare somației de executare, respectiv prin respingerea cererii autorizare a pătrunderii în încăperile ce reprezintă domiciliul, reședința sau sediul unei persoane, precum și în orice alte locuri.

De altfel, dacă ar fi fost consecventă în raționamentul său referitor la controlul judecătoresc asupra fazei executării silite, Curtea Constituțională ar fi trebuit să ajungă ori la concluzia absurdă ca pentru orice act sau măsură a executorului judecătoresc (chiar pentru emiterea unei adrese pentru a solicita informații cu privire la bunurile debitorului), acesta să fie nevoit să solicite o încuviințare de la instanța de executare, ori la soluția ca activitatea de executare silită să fie îndeplinită doar de către instanța de judecată.

---

¹ I. Moldovan-Horváth, *op. cit.*, p. 142-144.

² *Infra pct. 12.*

9. Pronunțarea încheierii de încuviințare a executării silite nu constituie o simplă formalitate, ci instanța de executare este obligată să verifice întrunirea condițiilor impuse de lege pentru declanșarea acesteia (existența unui titlu executoriu¹, valabilitatea cererii de executare, îndeplinirea obligației de plată a taxei judiciare de timbru și a timbrului judiciar, competența materială și teritorială care i se atribuia, problema prescripției dreptului de a cere executarea silită²).

Modificarea procedurii de încuviințare a executării silite (ca urmare a modificării și completării Codului de procedură civilă prin O.U.G. nr. 138/2000), în sensul că instanța nu mai emite o simplă adresă de executare către un compartiment din structura sa, ci pronunță o încheiere în cadrul unei proceduri necontencioase, a făcut ca practica judiciară să se confrunte cu o nouă problemă, și anume care este domeniul procedurii de încuviințare a executării silite (inclusiv problemele ce puteau fi discutate în apelul³ și recursul contra încheierii de încuviințare a cererii de executare) și care este domeniul contestației la executare.

Este de apreciat ceea ce a adăugat Legea nr. 202/2010 în partea finală a alin. (3) al art. 373¹ C. proc. civ., unde se arată că „Încuviințarea

---

¹ A se vedea Trib. Iași, s. civ., dec. nr. 1055/2002, pronunțată în dosarul nr. 3222/2002, nepublicată. În cuprinsul deciziei civile nr. 390/2003, pronunțată de Curtea de Apel Iași în dosarul nr. 3732/2002, nepublicată, respingând recursul împotriva deciziei citate, s-a motivat că „instanța verifică în cadrul acestei proceduri existența unui titlu executoriu, deci o regularitate exterioară, vizibilă, care creează o prezumție de regularitate internă”. Apreciem că statuările instanței de recurs cuprinse în considerentul citat sunt valabile numai pentru soluționarea de către prima instanță a cererii de încuviințare a executării silite. În cazul în care în căile de atac se evidențiază vicii ale titlului, lipsa acestuia de eficiență din cauze ulterioare emiterii, respectiv investiției lui, aceste aspecte trebuie să facă obiectul judecății.

² A se vedea Jud. Pașcani, încheierea pronunțată la data de 2 august 2002 în dosarul nr. 3351/E/2002, nepublicată, prin care a fost respinsă o cerere de încuviințare a executării silite pe motiv că terțul poprit nu poate fi debitor în respectiva cauză. Încheierea a fost menținută prin dec. civ. nr. 448/2003, pronunțată de Tribunalul Iași în dosarul nr. 13.452/2002, nepublicată.

³ Problema a fost discutată în perioada de activitate a O.U.G. nr. 138/2000, astfel cum a fost modificată și completată prin O.U.G. nr. 59/2001. În lipsa unei precizări cu privire la căile de atac ce puteau fi promovate în contra încheierii prin care se admitea ori se respingea cererea de încuviințare a executării silite, s-a considerat că, indiferent de soluție, se putea promova apel, iar decizia instanței de apel era atacabilă pe calea recursului.

Considerăm judicioasă soluția adoptată prin legea de aprobare a O.U.G. nr. 138/2000, fiind în sensul în care prin contestația la executare se realizează un control unic al investiției cu formula executorie, al admiterii cererii de încuviințare a executării silite și al legalității actelor de executare. În mod firesc, se recunoștea dreptul de a promova recurs numai împotriva încheierii prin care se respingea cererea de încuviințare a executării silite.